

Läsnyckel

Amulett

Bok sex: Flykten från Lucien

av Kazu Kibuishi

översatt av Marie Helleday Ekwurtzel

Hegas arbetsmaterial heter nu Läsnycklar – med lite mer fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt, och på flera plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Läsnyckeln till *Flykten från Lucien* kan användas både som lärarhandledning för boksamtal och som ingång för enskild läsning. Välj ut det som passar dina elever!

Text & bild

Böckerna i Amulett-serien är Hegas första serie-romaner. Tidigare har vi publicerat: *Amulett – Stenväktaren*, *Amulett – Stenväktarens förbannelse*, *Amulett – Molnsökarna*, *Amulett – Det sista rådet* och *Amulett – Älvprinsen*. Det är inte fristående delar, så om du/dina elever inte har läst första boken – börja med den!

Är du en ovan serie-läsare kan det ta lite tid innan du hittar rytmen i berättelsen: i *Amulett* händer det mycket mer i bild än i den fåordiga texten och man måste "läsa" bilderna precis som texten i en vanlig bok. Berättelsen byggs parallellt i text och bild – tänk på *Amulett* som en film på papper!

Texten i *Amulett* är i stort sett bara dialog. Dialogen driver handlingen framåt. Det är bilderna som visualiserar handlingen och miljöerna, men de visar också personernas känslor. Även personkaraktäristiken skapas genom dialogen, samt med inre monolog, och genom hur personerna handlar. Det skapar stort utrymme för och ställer krav på läsaren att själv fylla i. Luckorna i berättelsen öppnar också för olika tolkningsmöjligheter och bjuder in till boksamtal, t ex om någon av gestalternas personlighet.

Fantasy

Amulett är en fantasyberättelse med många av genrens klassiska beståndsdelar. Läs gärna *Amulett* i ett fantasy-tema där ni också tittar på film, t ex *Coraline*, som bygger på Neil Gaimans bok med samma namn, och *Det levande slottet* (2004), som är baserad på

Trollkarlens slott av Dianna Wynne Jones. På Hegas har vi också Jan Kjærs *Den magiska hjälmen* och *Den stora jakten*, och *Förrädaren* av Leif Jacobsen.

Förutom att äventyr och magi lockar till läsning, gör ett genre-tema att eleverna lär sig hur fantasyberättelser är uppbyggda, vilka beståndsdelar som är viktiga i genren. Vet man det blir man en mer uppmärksam läsare och får bra verktyg för eget skrivande. Läsnyckeln till *Amulett* guidar er en bit på vägen!

Före läsningen

- Har du läst en bok ur *Amulett*-serien tidigare? Påminn dig då om vilka äventyr Emily och hennes vänner var med om den gången.
- Titta på omslaget – påminner det dig om andra böcker du har läst eller filmer du har sett? Känner du igen bildstilen?

Ja, kanske har du läst *manga*? Manga är den japanska serien med sin specifika tecknarstil, t ex *Dragon Ball*. *Amulett* är ingen manga, men har en del drag därifrån. Till exempel sättet att teckna ganska rena ansikten där dragen inte är så skarpt och särskiljande tecknade. Gestalterna blir inte så individuella, men de stiliserade ögonen och munnen förmedlar nästan övertydligt känslor och uttryck.

Kazu Kibuishi har skrivit och tecknat *Amulett* tillsammans med många medhjälpare. Serien är både färglagd och i original textad för hand. Kazu Kibuishi berättar om arbetet med *Amulett* här:

<http://www.youtube.com/watch?v=ZqCX6DPkRbA&feature=related>

- Vilken *genre* (= typ av berättelse) tror du att *Amulett* är? Vad är det som tyder på det? Har du läst andra böcker/sett filmer i samma genre? Vilka?
- Gestalterna på omslaget – vilka är det? Vad är det för något som tornar upp sig i mitten, tror du?
- Läs titeln och baksidestexten, *Flykten från Lucien*. Varför kan de inte stanna i Lucien? Vart tar de vägen? Och vilka är det som flyr? Kommer Navin att hitta sändaren? Och vad är det för mörk hemlighet Max bär på?
- I fantasy-böcker/filmer finns det vissa saker som ofta återkommer, t ex:
 - händelserna utspelas i en eller flera främmande världar
 - det finns någon slags port mellan världarna
 - det finns både människor och andra folkslag
 - goda och onda krafter/personer
 - magiska föremål, kanske vapen
 - en hjälte
 - hjälten medhjälpare
 - ett sällskap med olika sorters folk som ger sig ut på ett uppdrag, en *quest*
 - uppdraget

– i längre romaner delar sällskapet ofta upp sig, och så får vi växelvis följa de olika grupperna som t ex i J.R.R. Tolkiens *Ringarnas herre*, ofta kallad *Sagan om ringen*.

När du läser *Flykten från Lucien*, fundera över de olika punkterna ovanför. Hur är det i den här boken? Ta med er listan över fantasyns beståndsdelar in i läsningen och samtalet efteråt.

Efter läsningen

Då återkommer vi till frågorna som du kunde fundera över under läsningen. Det finns sällan några rätta svar, utan man kan tolka berättelsen olika. Arbeta med frågorna i **boksamtal** tillsammans med andra som har läst *Flykten från Lucien* eller fundera själv och skriv ner dina tankar som en analys av boken. Vissa av uppgifterna som delats upp efter äventyr är mer fördjupande och kräver efterforskningar.

Max, Emilys, Trellis och Vigos resa ner i tomrummet

Tjänare och rådgivare

Både Max och Riva är omgivna av trogna tjänare. Max har sin Logi och Riva sin general Pil. De är med när Riva och Max måste fatta en rad svåra beslut. Jämför Logi och general Pil. Vad ger de för råd? Hur ser de på sina översåtar? Är de lika varandra på något vis? Vem skulle du helst vilja ha vid din sida och varför?

Max misstänker att Logi tvivlar på hans lojalitet mot älvorna. Vad innebär lojalitet? Tvivlar Logi? Och om, finns det grund för misstron?

Max, Älvkungen och Trellis

Prins Max är Älvkungens bäste befäl. Han är allt som Älvkungens son Trellis inte är. Han drivs av sin törst efter hämnd, men vad är det Max vill hämnas?

Fast de är så olika och i olika ålder, känner Vigo Max väl. Hur kommer det sig och hur gick det till när de lärde känna varandra?

Max och rösten

Max låter hämta Emily, Trellis och Vigo. Han vill förhandla. Varför är han ute efter just Emily? Och vad innebär det att Max inte är beredd att kompromissa för att få det han vill ha (s. 58)? Hur får han Emily att gå med på sina krav?

Frukta inte, mina vänner. Även om ni tvivlar nu så kommer ni att slåss på min sida i den här kampen. Ni vet bara inte om det än (s. 77). Max är säker på sin sak. Får han rätt?

Rösten som Max hör lever i minnena. Den påminner om parasiterna i Silas experiment. Hur? I naturen finns det gott om parasiter. Ta reda på vad som kännetecknar dem.

Rösten påstår att tiden kan läka många sår om man inte arbetar mot det. Varför är det så svårt för Max? Ligger det någon sanning i påståendet? Vad tycker du?

Först ber Max Emily rädda honom från att dö, men det går inte. Lite senare ber han om att få dö. Varför kan inte Emily hjälpa honom och varför vill han plötsligt dö? Vad får honom att rikta sina sista ord till sin fiende Trellis, tror du?

Utpressning

Rösten använder rädslor mot de personer den vill styra. Att spela på någons rädslor för att få denne att lyda är grymt, men inte helt ovanligt i utpressningssituationer. Gå samman i grupper och skriv gemensamt dialoger där den ene försöker få igenom sin vilja med hjälp av utpressning. Uppför era dialoger för varandra.

Valkor – älvornas rike

Valkor – älvornas rike är en annorlunda plats. Föreställ dig att du förflyttats dit. Hur låter det där? Hur luktar det? Är det kallt eller varmt? Beskriv platsen så detaljerat som det bara går utifrån bilderna och med hjälp av din fantasi. Brainstorma ihop med hjälp av meningarna:

Jag ser ...

Jag hör ...

Jag känner ...

Jag tror ...

När ni arbetar så här tolkar ni bilderna, delar med er av intryck och samlar samtidigt ord.

Diskutera i anslutning hur Trellis får älvorna att följa honom. Hade du väntat dig ett större motstånd? Hade du valt att följa honom om du varit en av älvfolket?

Ett öppet slut

Rösten säger att den vill ta hand om dem den har satsat på och menar bland annat Emily. Riva känner på sig att hon kommer att få se Trellis igen. Och 80 mil norr om Lucien kämpar general Pil, Navin och Aly med att ta sig helskinnade förbi alla bergspassets faror. Romanens slut är öppet. Spekulera i vad en fortsättning skulle kunna handla om. Kommer Trellis och Riva att stöta på varandra igen? Kommer rösten att plåga Emily? Hur kommer det att gå för prins Trellis och kommer Navins lilla gäng att klara sig?

Navin, Riva och evakueringen av Lucien

På skolan

Navin och Aly hamnar i svårigheter på skolan. Vad händer? Varför anklagas Navin för att vara älvvän? Tycker du att professorn är rättvis? Varför/varför inte?

Aly och Navin ägnar sig åt självstudier på skolan. Det visar sig längre fram vara tur. Hur får de två nytta av sina färdigheter och hur kommer det sig att Navin följer efter Emily på hennes äventyr?

Emily gillar inte planen som smitts. Vad går den ut på?

Leon uppmanar Emily att uppträda som en ledare. Han säger: *Att inte fatta några beslut kan vara det sämsta beslutet av alla (sid. 20).*

Kan det finnas fördelar med att vara passiv i en knivig situation? Vad tycker du? Hur brukar du själv fatta beslut?

Tre piloter väljs ut bland studenterna. Professorn avslutar sitt tal med orden: *För Alledias framtids skull hoppas jag att vi valt rätt (s. 22)*. Du som vet hur det gick för de tre, anser du att professorn valde rätt piloter? Motivera ditt svar.

Navins plan är att improvisera. Vad betyder det? Funkar det för honom?

I Lucien

Tina är säker på att det är för sent att rädda Rob. Vad råkar han ut för?

Plötsligt kommer Riva piloterna till undsättning. Hur kommer det sig att hon blev borgmästare, fast hon är en älva? Om du var medborgare i Lucien, hade du då tyckt det var konstigt med en älva som borgmästare? Och om du varit älva, hade du då hellre sett en älva på tronen än Max?

När Tina frågar Riva om hon arbetar för Älvkungen svarar hon att han är död (s. 94). Vad tror du, stämmer det?

Tidigare var Lucien den vackraste staden i Alledia. Hur är det där nu? Hur försöker staden skydda sig? Och hur har den kunnat överleva så pass länge? Vilka planer har Riva för staden? Varför tvekar hon att genomföra dem? Om du var tvungen att skydda en stad från yttre faror, hur skulle du göra då? Uppfinn ditt eget Lucien, beskriv livet i staden och beredskapen som finns där. Presentera era städer för varandra.

Patrik är en framåt grabb, konstaterar Navin (s. 108) snabbt. Vad får honom att komma fram till det? Att Patrik är framåt kommer att ha flera fördelar för de utsända. Vilka?

Riva och sagorna

För Riva är sagorna och de gamla berättelserna en del av livet. Hon tänker ofta på dem, ser paralleller mellan sagorna och livet, även om hon inte alltid tror på dem. Hur är det för dig? Tror du att sagor, spådomar, profetior eller gamla berättelser kan säga oss något om våra liv?

Fläderträdet sa att ankomsten av en ung ledare skulle vara början på en revolution som kunde rädda Alledia och att himlen skulle börja falla och att en ny sol skulle stiga upp. Påminner fläderträdet förutsägelse (s. 114-115) om något du hört/sett någon annanstans? Vilka associationer väcker berättelsen hos dina klasskamrater?

Den unge ledaren beskrivs som en rebell, det är honom motståndarmén väntar på. Ordet rebell nämns ofta på nyheterna. I vilka sammanhang då? Ta reda på vad en rebell är.

Varför är det så viktigt för Riva att Navin kan ge hennes folk hopp (s. 119)? Så här i efterhand, tror du att Riva tror på fläderträdet berättelse? Vad är det i så fall som övertygar henne?

Svåra beslut

Vi behöver folk som vi kan klara oss utan. Det här uppdraget slutar inte väl (s. 121).
General Pil hymlar inte. Det är ett fruktansvärt uppdrag han söker piloter till. Navin och Aly ställer ändå upp som frivilliga. Tina fattar ett lika stort beslut när hon ger sig av för att söka efter sändaren på egen hand. Vad tror du får Navin, Aly, general Pil och Tina att fatta dessa beslut? Hur tänker de? Vilket dilemma ställer de Riva inför? Och hur kommer det sig att general Pil blir imponerad istället för orolig när de upptäcker att stadens portar redan stängts (s. 161)?

På flykt

– *Men vart ska vi ta vägen, Riva? Vi har ingen stans att fly.*
– *Tänk bara på att hålla er vid liv. Jag ska hitta ett nytt hem till oss, det lovar jag. En tryggare plats än denna (s. 128).*

Folket i Lucien flyr för att de inte kan stanna. De bryter upp utan att veta vart de ska ta vägen. Så gör massvis av flyktingar varje dag. Ta reda på hur din hemkommun tar emot flyktingar. Finns det rentav något du kan göra för att hjälpa till?

Om du var tvungen att lämna ditt hem med lätt packning, vad skulle du ta med dig på flykten? Gör en lista.

Mer än tusen ord

En bild säger mer än tusen ord, är ett gammalt ordspråk som stämmer in väldigt väl på Amulett-serien. I Kazu Kibuishis serieromaner är det främst bilderna som bär fram berättelsen. Du läser bilderna och skulle du sätta ord på det du ser, skulle det bli en himla massa. Pröva. Välj ett av avsnitten nedan och titta noga på bilderna och deras detaljrikedom. Återberätta/skriv sedan ner vad som sker. Läs upp/berätta era versioner för varandra.

Avsnitt 1: Navin kommer till undsättning s. 38-51

Avsnitt 2: Stenarnas kraft s. 192- 199

Nya världar

Emily och hennes vänner tar oss med till märkliga platser. Vart vi än kommer öppnar sig nya världar. Titta på kartan på insidan av bokens pärm och ta namnen i din mun. Hur tror du det ser ut vid Demon-berget och Avgrundsklippan? Välj en plats på kartan och teckna den. Skriv namn på era teckningar, blanda dem som korten i en kortlek och dela ut dem upp och ner. Sätt er i par, rygg mot rygg. Kika på den bild du har så att det varken är din eller din partners, i så fall måste du byta med en klasskamrat. Nu ska en av er beskriva den bild som denne fått. Den andra skissar med hjälp av instruktionerna ner bilden på baksidan av sin bild. Den som ger instruktioner får prata tydligt och långsamt och den som skissar får bekräfta när den är beredd att ta emot en ny beskrivning, men i övrigt ska det vara tyst. Inga frågor är tillåtna. Det måste gå rätt snabbt, så det är inte så viktigt hur det du ritar ser ut, bara skissen motsvarar instruktionerna. När ni är klara byter ni. Avsluta med att jämföra originalen med skisserna. Gick instruktionerna fram? Vad hade behövt sägas tydligare?

Mycket läsnöje!